TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2010. gada 10. jūnijā *

Lieta C-86/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *VAT and Duties Tribunal, Manchester* (Apvienotā Karaliste) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2009. gada 23. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 27. februārī, tiesvedībā

Future Health Technologies Ltd

pret

The Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs.

* Tiesvedības valoda — angļu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši P. Linda [*P. Lindh*], A. Ross [*A. Rosas*], A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] (referents) un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 18. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Future Health Technologies Ltd* vārdā — R. Tomass [*R. Thomas*], *barrister*,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — L. Sīboruts [*L. Seeboruth*] un H. Volkere [*H. Walker*], pārstāvji, kuriem palīdz I. Hatons [*I. Hutton*], *barrister*,

— Grieķijas valdības vārdā — O. Pacopulu [*O. Patsopoulou*], Z. Hadzipavlu [*Z. Chatzipavlou*] un M. Tasopulu [*M. Tassopoulou*], kā arī M. Apesoss [*M. Apessos*], pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā — R. Liāls [*R. Lyal*] un M. Afonso [*M. Afonso*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 132. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktu Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 1. lpp.).

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Future Health Technologies Ltd* (turpmāk tekstā — "*FHT*") un *Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs* [Viņas Augstības Ienākumu un muitas dienestu] (turpmāk tekstā — "*HMRC*"), kas ir kompetenti pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk tekstā — "PVN") iekasēšanas jomā Apvienotajā Karalistē, par to atteikumu atbrīvot no PVN pret atlīdzību veiktās darbības, kas ietver jaundzimušo nabassaites asiņu ieguves paraugu nosūtīšanu, kā arī šo asiņu analīzi un apstrādi un vajadzības gadījumā šajās asinīs esošo cilmes šūnu uzglabāšanu iespējamai medicīniskai izmantošanai nākotnē.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

3 Direktīva 2006/112 ar 2007. gada 1. janvāri atcēla un aizstāja esošo Kopienas tiesisko regulējumu PVN jomā, proti, Padomes 1977. gada 17. maija Sesto direktīvu 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Sestā direktīva").

4 Saskaņā ar Direktīvas 2006/112 preambulas pirmo un trešo apsvērumu Sestās direktīvas sistēmas pārveidošana bija nepieciešama, lai visus piemērojamos noteikumus izklāstītu skaidri un racionāli, un strukturāli, pārstrādājot formulējumu, [bet] neveicot grozījumus pēc būtības.

5 Direktīvas 2006/112 2. pants ir izteikts šādā redakcijā:

"1. PVN uzliek šādiem darījumiem:

a) preču piegādei, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rīkojas kā tāds;

[..]

c) pakalpojumu sniegšanai, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rīkojas kā tāds;

d) preču importam.

[..]"

6 Direktīvas 2006/112 131. pants ir vienīgais pants šīs direktīvas IX sadaļas ar nosaukumu "Atbrīvojumi" 1. nodaļā ar nosaukumu "Vispārīgi noteikumi". Šis pants ir izteikts šādi:

"Šīs sadaļas 2. līdz 9. nodaļā paredzētos atbrīvojumus, neskarot citus Kopienas noteikumus, piemēro saskaņā ar noteikumiem, ko dalībvalstis pieņem, lai nodrošinātu pareizu un godīgu šo atbrīvojumu piemērošanu un lai nepieļautu nekādu iespējamu krāpšanu, izvairīšanos un ļaunprātīgu izmantošanu."

7 Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā, kuri ietverti tās IX sadaļas 2. nodaļā, ir noteikts:

"1. Dalībvalstis atbrīvo no nodokļa šādus darījumus:

[..]

b) slimnīcas un medicīnisko aprūpi, kā arī ar tām cieši saistītas darbības, ko veic publisko tiesību subjekti vai, sociālos apstākļos, kuras līdzinās apstākļiem, ko piemēro publisko tiesību subjektiem, slimnīcas, medicīniskās aprūpes vai diagnostikas centri, vai arī citas pienācīgi atzītas līdzīgas iestādes;

c) medicīniskās aprūpes sniegšanu, darbojoties medicīniskās vai paramedicīniskās profesijās, ko noteikusi attiecīgā dalībvalsts;

[..]."

8 Izņemot tos ievadošo teikuma daļu, Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā noteiktie atbrīvojumi no nodokļa ir izteikti identiski tiem, kuri noteikti Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) un c) apakšpunktā. Tos ievadošā teikuma daļa šajā pēdējā minētajā tiesību normā ir izteikta šādi:

"Ciktāl tas nav pretrunā ar citiem Kopienas noteikumiem, dalībvalstis atbrīvo tālāk minētās darbības atbilstīgi noteikumiem, ko tās pieņem, lai nodrošinātu pareizu un godīgu šo atbrīvojumu piemērošanu un lai nepieļautu nekādu nodokļu nemaksāšanu, apiešanu vai ļaunprātīgu izmantošanu."

9 Direktīvas 2006/112 133. pantā ir paredzēts, ka dalībvalsts, piešķirot struktūrām, kas nav publisko tiesību subjekti, šīs direktīvas 132. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu, katrā atsevišķā gadījumā var tām piemērot vienu vai vairākus tajā paredzētus nosacījumus.

10 Saskaņā ar Direktīvas 2006/112 134. pantu:

"Preču piegādei vai pakalpojumu sniegšanai nepiešķir 132. panta 1. punkta b) [..] apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu, ja:

a) preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana nav būtiski svarīga atbrīvotajiem darījumiem;

b) preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas pamatmērķis ir gūt struktūrai papildu ienākumus, veicot darījumus, kas tieši konkurē ar komercuzņēmumu darījumiem, par kuriem uzliek PVN."

Valsts tiesiskais regulējums

11 1994. gada Pievienotās vērtības nodokļa likuma (*Value Added Tax Act* 1994) 31. pantā ir paredzēts, ka preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana ir atbrīvojama no nodokļa tikai tad, ja tā ir iekļauta sarakstā, kas attiecīgajā laikā ir noteikts šī likuma 9. pielikumā.

12 Minētā likuma 9. pielikuma 7. grupā ir precizēts, ka no nodokļa tostarp ir atbrīvoti šādi pakalpojumi:

— pakalpojumi, kurus sniedz persona, kura ir reģistrēta saskaņā ar *Health Professions Order* 2001 (*Statutory Instrument* 2002 Nr. 254) uzturētā reģistrā;

— aprūpes vai medicīnisku, vai ķirurģisku procedūru veikšana un visu ar to saistīto preču piegāde visās slimnīcās vai valsts iestādēs;

— produkti, kas ārstnieciskiem nolūkiem ir iegūti no cilvēku asinīm, un

— cilvēku (tostarp embriju) orgāni vai audi diagnostikas vai ārstniecības nolūkiem vai medicīnisku pētījumu veikšanai.

13 *HMRC* vadlīnijās ir noteikts, ka parasti jāuzskata, ka pakalpojumi, ko sniedz veselības aprūpes speciālisti, kuri ir iekļauti ar *Health Professions Order* 2001 paredzētajā sarakstā, galvenokārt ir paredzēti, lai aizsargātu, uzturētu vai atjaunotu attiecīgā indivīda veselību, un līdz ar to tie atbrīvoti no PVN.

Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

14 *FHT* kā privātu cilmes šūnu banku ir akreditējušas un pilnvarojušas attiecīgās Lielbritānijas iestādes. Pakalpojumos, kurus tā sniedz jaundzimušo bērnu vecākiem, ietilpst tādas darbības kā no nabassaites asinīm iegūtā parauga nosūtīšana, kā arī šo asiņu analīze un apstrāde un vajadzības gadījumā šajās asinīs esošo cilmes šūnu uzglabāšana.

15 Šīs darbības tieši uzrauga klīnikas zinātnieks, kurš kā veselības aprūpes speciālists ir reģistrēts saskaņā ar *Health Professions Order* 2001 uzturētā reģistrā. Cilmes šūnas tiek iegūtas dzimšanas laikā, lai tās, iespējams, izmantotu nākotnē paša bērna (autologā izmantošana) vai citu personu (homologā vai heterologā izmantošana) ārstēšanai. Atbilstoši līgumam starp *FHT* un vienu vai abiem bērna vecākiem (turpmāk tekstā — "līgums") *FHT* apstrādātās un uzglabātās šūnas ir paredzētas tikai medicīniskiem nolūkiem, tās nevar izmantot pētījumu vai eksperimentu veikšanai.

16 Visos gadījumos, ja *FHT* piekrīt sniegt pakalpojumus saskaņā ar līgumu, tiek veikti vai var tikt veikti šādi darījumi:

a) nedzimuša bērna vecākiem tiek nosūtīts nabassaites asins savākšanas piederumu komplekts;

b) vecāki (par saviem līdzekļiem) vienojas ar profesionālu mediķi, kurš piedalās dzemdībās, par asins savākšanu no nabassaites īsi pēc piedzimšanas brīža;

c) medicīnas kurjers nogādā asinis *FHT* laboratorijā. Tā ir iekārta īpaši cilmes šūnu iegūšanai no nabassaites asinīm un to analīzei;

d) *FHT* darbinieki pārbauda asinis, lai pārliecinātos, ka tās nav inficētas ar kādu medicīniska rakstura kaiti, kas varētu tikt nodota ar asinīm. Šī pārbaude tiek veikta neilgu laiku pēc piedzimšanas un atkārtoti tiek veikta pēc 6 mēnešiem;

e) tad asinis tiek apstrādātas, lai no tām tiktu iegūtas cilmes šūnas, kas ir derīgas izmantošanai medicīniskiem mērķiem;

f) cilmes šūnu paraugs tiek kriokonservēts un uzglabāts gatavs izmantošanai;

g) paraugs tiek uzglabāts, gaidot tā izmantošanu medicīniskām procedūrām, un

h) cilmes šūnu paraugs pēc vecāku pieprasījuma (līdz bērns sasniedz 18 gadu vecumu) tiek izsniegts, lai to izmantotu medicīniskās procedūrās.

17 Saskaņā ar līgumu ir paredzētas divas maksāšanas iespējas. Atbilstoši pirmajai iespējai klients par visām pamata lietā aplūkotajām darbībām, tostarp par sešus mēnešus ilgu uzglabāšanu, maksā divas noteiktas summas, kā arī ikgadēju summu par minēto cilmes šūnu uzglabāšanas turpināšanu. Otrā iespēja ļauj klientam veikt priekšapmaksu,

samaksājot trīs noteiktas summas par visām pamata tiesvedībā aplūkotajām darbībām un uzglabāšanu 20 gadu garumā. Kopējā cena saskaņā ar pirmo iespēju ir GBP 995, kā arī papildus ir jāmaksā ikgada maksa GBP 30 gadā. Ja izvēlas otro iespēju, kopējā cena ir GBP 1 295.

18 Saskaņā ar iesniedzējtiesas lēmumu klientu, kuri izvēlas 20 gadu uzglabāšanas formulu, izmaksas tiek sadalītas šādi:

— a) pozīcija, kura minēta šī sprieduma 16. punktā, veido 15 % no kopējām patērētāja izmaksām (jāsamaksā GBP 200);

— par visām izmaksām saistībā ar b) pozīciju patērētājs vienojas individuāli;

— c)–e) pozīcija, kuras uzskaitītas šī sprieduma 16. punktā, proti, nogādāšana *FHT* laboratorijā, apstrāde, analīžu veikšana un pārbaude, kopā veido 62 % no kopējām patērētāja izmaksām (jāsamaksā GBP 795);

— g) pozīcija, proti, uzglabāšana, veido 23 % no kopējām izmaksām (jāsamaksā GBP 300).

19 Izmaksas, kas rodas *FHT*, veicot pamata tiesvedībā aplūkotās darbības, ir šādas:

— nabassaites asins savākšanas piederumu komplekta piegāde un administrēšana — 7 %;

— parauga apstrāde, analīze, pārbaude un kriokonservācija — 91 %;

— sagatavotā parauga uzglabāšana — 2 %.

20 Lielākā daļa darba saistībā ar līgumā noteikto pakalpojumu sniegšanu ir saistīta ar asins pārbaudi, analīžu veikšanu un pēc tām — apstrādi. Darbs saistībā ar uzglabāšanu kļūst minimāls, tiklīdz paraugi tiek kriokonservēti.

21 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka sākotnēji *HMRC* esot uzskatījis, ka cilmes šūnu "ieguve" un pārbaude atšķirībā no to uzglabāšanas esot atbrīvotas no nodokļa saskaņā ar 1994. gada Pievienotās vērtības nodokļa likuma 9. pielikuma 7. grupas 8. pozīciju (cilvēku (tostarp embriju) orgānu vai audu piegāde utt.). Līdz ar to tika uzskatīts, ka *FHT* veic gan darbības, kuras ir atbrīvotas no nodokļa, gan ar nodokli apliekamas darbības.

22 Pēc tam *HMRC* uzskatīja, ka pamata pakalpojums esot cilmes šūnu uzglabāšana, darbība, kura neietver medicīnisku procedūru, un ka šūnu analīze un apstrāde esot tikai

šī pakalpojuma papildu pakalpojums. Turklāt pat šo darbību atsevišķas pārbaudes ietvaros cilmes šūnu analīze un apstrāde, pēc *HMRC* domām, neesot pielīdzināma medicīniskajai aprūpei.

23 *FHT* cēla prasību *VAT and Duties Tribunal, Manchester* [PVN un nodokļu tiesā, Mančestera], apgalvojot, ka:

— šie pakalpojumi ir uzskatāmi par vienotu un saliktu pakalpojumu sniegšanu, kas izpaužas kā profilaktiskas medicīniskās aprūpes sniegšana, uz kuru attiecas Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta c) apakšpunktā noteiktais atbrīvojums no nodokļa, vai

— tie ir uzskatāmi par vienotām un saliktām slimnīcas un/vai medicīniskās aprūpes un/vai ar tām cieši saistītām darbībām, uz kurām attiecas šīs direktīvas 132. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteiktā atbrīvošana no nodokļa, vai

— pakārtoti, ja *FHT* sniegtie pakalpojumi nav uzskatāmi par vienotu un saliktu darījumu, katrs no iegūšanas, pārbaudes, analīžu veikšanas, apstrādes un kriokonservācijas pakalpojumiem, kā arī cilmes šūnu pieejamības savlaicīga nodrošināšana ārstnieciskiem nolūkiem, ir darījumi, kas ir atbrīvoti no nodokļa saskaņā ar minētās direktīvas 132. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktu.

24 Šādos apstākļos *VAT and Duties Tribunal*, *Manchester* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Gadījumā, ja dalībvalsts piekrīt, ka pakalpojumus sniedz iestāde, kas ir jāatzīst par pienācīgi atzītu iestādi, kura līdzinās slimnīcai vai medicīniskās aprūpes vai diagnostikas centram Direktīvas [2006/112] 132. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, vai frāze "slimnīcas un medicīniskā aprūpe"[, kura minēta] 132. panta 1. punkta b) apakšpunktā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietilpst visi vai, pakārtoti, viens vai vairāki (un ja tā, tad kuri) pakalpojumi, kas atbilst šādam aprakstam (plašāk aprakstīti faktu izklāstā):

a) nepieciešamā medicīniskā aprīkojuma komplekta nodrošināšana nedzimuša bērna vecākiem, lai neatkarīgs medicīnas speciālists, kurš piedalās dzemdībās, varētu iegūt asinis no bērna nabassaites neilgu brīdi pēc piedzimšanas;

b) šādā veidā iegūtu asiņu pārbaude īpaši šim mērķim izveidotā iekārtā, lai nodrošinātu, ka asinis nav inficētas ar kādu medicīniska rakstura kaiti, kas varētu tikt nodota ar asinīm vai cilmes šūnām, kas ir iegūtas no asinīm, gadījumā, ja cilmes šūnas tiktu izmantotas ārstnieciskiem nolūkiem (līdzīga pārbaude tiek veikta atkal pēc 6 mēnešiem);

c) iepriekš minēto asiņu apstrāde, ko veic un pārrauga atbilstoši kvalificēts medicīnas personāls, lai iegūtu cilmes šūnu paraugu, kas ir derīgs ārstnieciskai medicīniskai izmantošanai;

d) asins un cilmes šūnu uzglabāšana zinātniski kontrolētos apstākļos, lai saglabātu un aizsargātu asinis un cilmes šūnas nevainojamā stāvoklī, un/vai

e) asins izsniegšana pēc vecāku lūguma (līdz bērns sasniedz 18 gadu vecumu) izmantošanai medicīniskā aprūpē?

2) Pakārtoti, vai darbību, kas ir "cieši saistītas" ar slimnīcas un veselības aprūpi Direktīvas [2006/112] 132. panta 1. punkta b) apakšpunktā, jēdziens ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir ietverti visi vai kāds atsevišķi (un šādā gadījumā — kurš vai kuri) no iepriekš minētajiem pakalpojumiem?

3) Gadījumā, ja dalībvalsts piekrīt, ka iepriekš minētos pakalpojumus sniedz vai pārrauga viens vai vairāki atbilstoši kvalificēti medicīnas speciālisti, vai frāze "medicīniskās aprūpes sniegšana" Direktīvas [2006/112] 132. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietilpst visi vai, pakārtoti, viens vai vairāki (un ja tā, tad kurš vai kuri) pakalpojumi, kas atbilst šādam aprakstam (plašāk aprakstīti faktu izklāstā):

f) nepieciešamā medicīnas materiāla nodrošināšana gaidāmā bērna vecākiem, lai neatkarīgs medicīnas speciālists, kurš piedalās dzemdībās, varētu iegūt asinis no bērna nabassaites neilgu brīdi pēc piedzimšanas;

g) šādā veidā iegūtu asiņu pārbaude īpaši šim mērķim izveidotās telpās, lai nodrošinātu, ka asinis nav inficētas ar kādu medicīniska rakstura kaiti, kas varētu tikt nodota ar asinīm vai cilmes šūnām, kas ir iegūtas no asinīm, gadījumā, ja cilmes šūnas tiktu izmantotas ārstnieciskiem nolūkiem (līdzīga pārbaude tiek veikta atkal pēc 6 mēnešiem);

h) iepriekš minēto asiņu apstrāde, ko veic un pārrauga atbilstoši kvalificēts medicīnas personāls, lai iegūtu cilmes šūnu paraugu, kas ir derīgs ārstnieciski medicīniskai izmantošanai;

i) asins un cilmes šūnu uzglabāšana zinātniski kontrolētos apstākļos, lai saglabātu un aizsargātu asinis un cilmes šūnas nevainojamā stāvoklī, un/vai

j) asins izsniegšana pēc vecāku lūguma (līdz bērns sasniedz 18 gadu vecumu) izmantošanai medicīniskā aprūpē?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

25 Vispirms ir jāatgādina, ka tāpat kā Sestā direktīva arī Direktīva 2006/112 nosaka ļoti plašu PVN piemērošanas jomu, 2. pantā, kas attiecas uz ar nodokli apliekamiem darījumiem, papildus preču importēšanai paredzot preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, kuru par atlīdzību attiecīgās valsts teritorijā veicis nodokļu maksātājs,

kas rīkojas kā tāds (pēc analoģijas skat. it īpaši 2006. gada 21. februāra spriedumu lietā C-255/02 *Halifax* u.c., Krājums, I-1609. lpp., 49. punkts; 2006. gada 14. decembra spriedumu lietā C-401/05 *VDP Dental Laboratory*, Krājums, I-12121. lpp., 22. punkts, un 2010. gada 11. februāra spriedumu lietā C-88/09 *Graphic Procédé*, Krājums, I-1049. lpp., 15. punkts). Turklāt Direktīvas 2006/112 132. pantā tāpat kā Sestās direktīvas 13. pantā noteiktas darbības ir atbrīvotas no PVN.

26 Kā tas izriet no šī sprieduma 4., 6. un 8. punkta, Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) un c) apakšpunkta formulējums būtībā ir vienāds ar Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta, kas skatāms kopā ar tās 131. pantu, formulējumu. Turklāt no Direktīvas 2006/112 preambulas pirmā un trešā apsvēruma izriet, ka tās mērķis principā nav veikt būtiskas izmaiņas attiecībā uz Sestās direktīvas noteikumiem.

27 No tā izriet, ka Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) un c) apakšpunkts, kā arī Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts ir jāinterpretē vienādi (pēc analoģijas skat. arī 2008. gada 6. novembra spriedumu lietā C-291/07 *Kollektivavtalsstiftelsen TRR Trygghetsrådet*, Krājums, I-8255. lpp., 23. punkts). Tā judikatūra, kas izveidota attiecībā uz Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) un c) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu no nodokļa, šķiet, šajā gadījumā var kalpot, lai atbildētu uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

28 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Sestās direktīvas 13. pantā minētie atbrīvojumi ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni, kuru mērķis ir novērst atšķirības PVN režīma piemērošanā dažādās dalībvalstīs (pēc analoģijas skat. it īpaši 1999. gada 25. februāra spriedumu lietā C-349/96 *CPP*, *Recueil*, I-973. lpp., 15. punkts; 2010. gada 28. janvāra spriedumu lietā C-473/08 *Eulitz*, Krājums, I-907. lpp., 25. punkts). Tas pats ir attiecināms uz Direktīvas 2006/112 132. pantā noteiktajiem atbrīvojumiem no nodokļa.

29 Turklāt no judikatūras attiecībā uz Sestās direktīvas 13. panta A daļu izriet, ka Direktīvas 2006/112 132. pantā paredzētais atbrīvojums no PVN neattiecas uz visām darbībām sabiedrības interesēs, bet tikai uz tām, kas ir uzskaitītas un ļoti sīki aprakstītas minētajā tiesību normā (pēc analoģijas skat. it īpaši 1985. gada 11. jūlija spriedumu lietā 107/84 Komisija/Vācija, *Recueil*, 2655. lpp., 17. punkts; 2003. gada 20. novembra spriedumu lietā C-307/01 *D'Ambrumenil* un *Dispute Resolution Services*, *Recueil*, I-13989. lpp., 54. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Eulitz*, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

30 Tāpat no judikatūras attiecībā uz Sesto direktīvu izriet, ka jēdzieni, kas izmantoti, lai apzīmētu Direktīvas 2006/112 132. pantā minētos atbrīvojumus, ir interpretējami šauri, ņemot vērā, ka tās ir atkāpes no vispārējā principa, kurš izriet no Direktīvas 2006/112 2. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkta, ka PVN tiek iekasēts par katru preču piegādi vai pakalpojumu, ko pret atlīdzību sniedzis nodokļu maksātājs. Tomēr šo jēdzienu interpretācijai ir jāatbilst minēto atbrīvojumu mērķim un jāievēro nodokļu neitralitātes principa, kas raksturīgs kopējai PVN sistēmai, prasības. Tādējādi šis šauras interpretācijas princips nenozīmē, ka jēdzieni, kas izmantoti minētajā 132. pantā paredzēto atbrīvojumu definēšanā, jāinterpretē veidā, kas tiem atņemtu nozīmi (pēc analoģijas skat. it īpaši 2007. gada 14. jūnija spriedumu lietā C-445/05 *Haderer*, Krājums, I-4841. lpp., 18. punkts un tajā minētā judikatūra; 2009. gada 19. novembra spriedumu lietā C-461/08 *Don Bosco Onroerend Goed*, Krājums, I-11079. lpp., 25. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Eulitz*, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 Uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, tieši ņemot vērā šos apsvērumus.

Par pirmo un trešo jautājumu

32 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai gadījumā, ja dalībvalsts piekrīt, ka pakalpojumus sniedz iestāde, kas ir jāuzskata par pienācīgi atzītu iestādi,

kura līdzinās slimnīcai vai medicīniskās aprūpes vai diagnostikas centram Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, frāze "slimnīcas un medicīniskā aprūpe", kura minēta šajā tiesību normā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietilpst visas pamata tiesvedībā aplūkotās darbības, proti, jaundzimušo nabassaites asiņu ieguves paraugu nosūtīšana, kā arī šo asiņu analīžu veikšana un apstrāde, un vajadzības gadījumā šajās asinīs esošo cilmes šūnu uzglabāšana iespējamai medicīniskai izmantošanai nākotnē vai, pakārtoti, viens vai vairāki pakalpojumi un, ja tā, tad kuri.

33 Ar trešo jautājumu šī tiesa vēlas noskaidrot, vai gadījumā, ja dalībvalsts piekrīt, ka minētās darbības veic vai pārrauga viens vai vairāki atbilstoši kvalificēti medicīnas speciālisti, frāze "medicīniskās aprūpes sniegšana" Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietilpst visas šī sprieduma iepriekšējā punktā uzskaitītās darbības vai, pakārtoti, viena vai vairākas no šīm darbībām un, ja tā, tad kura vai kuras.

34 Tomēr, kā tas izriet no pirmā un trešā jautājuma formulējuma, pamata lietā ir skaidrs, ka, pirmkārt, saistībā ar Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) apakšpunktu *FHT* ir jāuzskata par pienācīgi atzītu iestādi, kura līdzinās slimnīcai vai medicīniskās aprūpes centram, un ka, otrkārt, saistībā ar šī paša punkta c) apakšpunktu *FHT* darbības ir medicīniskās aprūpes sniegšana, darbojoties medicīniskās vai paramedicīniskās profesijās, kuras noteikusi attiecīgā dalībvalsts.

35 Līdz ar to pirmais un trešais jautājums būtībā ir par frāzes "slimnīcas un medicīniskā aprūpe" Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) apakšpunktā, kā arī frāzes "medicīniskās aprūpes sniegšana" šīs pašas direktīvas 132. panta 1. punkta c) apakšpunktā interpretāciju.

36 Attiecībā uz medicīniska rakstura pakalpojumiem no judikatūras izriet, ka Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunkts attiecas uz pakalpojumiem, kuri tiek sniegti slimnīcā, bet šī punkta c) apakšpunkts attiecas uz medicīniskās aprūpes pakalpojumiem, kurus sniedz ārpus slimnīcas telpām — pakalpojumu sniedzēja privātajā dzīvesvietā vai pacienta dzīvesvietā, vai citur (šajā ziņā skat. 2002. gada 10. septembra spriedumu lietā C-141/00 *Kügler*, *Recueil*, I-6833. lpp., 36. punkts). No tā izriet, ka Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) un c) apakšpunkta, kuru piemērošanas jomas ir nošķirtas, mērķis ir izsmeļoši noteikt medicīnisko pakalpojumu atbrīvojumus no nodokļa (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Kügler*, 36. punkts, un 2006. gada 8. jūnija spriedumu lietā C-106/05 *L.u.P.*, Krājums, I-5123. lpp., 26. punkts).

37 Tādējādi, kā Tiesa to jau ir nospriedusi, gan "medicīniskās aprūpes" jēdziena, kas parādās Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā, gan "medicīniskās aprūpes sniegšanas" jēdziena, kas minēts šī punkta c) apakšpunktā, mērķis ir diagnosticēt, ārstēt un iespējamā apjomā izārstēt slimības vai veselības anomālijas (šajā ziņā skat. 2003. gada 6. novembra spriedumu lietā C-45/01 *Dornier*, *Recueil*, I-12911. lpp., 48. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *L.u.P.*, 27. punkts).

38 Kā tas izriet no šī sprieduma 27. punkta, tas pats ir attiecināms uz identiskām frāzēm Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā.

39 Šādos apstākļos pirmais un trešais jautājums ir jāpārbauda kopā kā tādi, ar kuriem būtībā ir vēlme noskaidrot, vai tādos apstākļos kā pamata lietā aplūkotie visu vai daļas no darbībām, kas ietver jaundzimušo nabassaites asiņu ieguves paraugu nosūtīšanu, kā arī šo asiņu analīžu veikšanu un apstrādi, un vajadzības gadījumā šajās asinīs esošo cilmes šūnu uzglabāšanu iespējamai medicīniskai izmantošanai nākotnē, mērķis ir diagnosticēt, ārstēt un iespējamā apjomā izārstēt slimības vai veselības anomālijas.

40 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka, kaut arī "medicīniskai aprūpei" un "medicīniskas aprūpes sniegšanai" ir jābūt terapeitiskam mērķim, tas tomēr nenozīmē, ka pakalpojuma terapeitiskais mērķis jāsaprot ļoti šaurā nozīmē (skat. 2001. gada 11. janvāra spriedumu lietā C-76/99 Komisija/Francija, *Recueil*, I-249. lpp., 23. punkts; 2003. gada 20. novembra spriedumu lietā C-212/01 *Unterpertinger*, *Recueil*, I-13859. lpp., 40. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *L.u.P.*, 29. punkts).

41 Tādējādi medicīniskie pakalpojumi, kas sniegti, lai aizsargātu, tostarp arī — saglabātu un atjaunotu, personu veselību, ir atbrīvoti no nodokļa atbilstoši minētās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) un c) apakšpunktam (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Unterpertinger*, 40. un 41. punkts; lietā *D'Ambrumenil* un *Dispute Resolution Services*, 58. un 59. punkts, kā arī lietā *L.u.P.*, 29. punkts).

42 Kā tas izriet no šī sprieduma 27. punkta, tas pats ir attiecināms arī uz Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktu.

43 Tomēr nešķiet, ka pamata tiesvedībā aplūkoto darbību, kuras veic *FHT*, proti, no jaundzimušo nabassaites asinīm iegūto paraugu nosūtīšanas, kā arī šo asiņu analīžu veikšanas un apstrādes, un, vajadzības gadījumā, šajās asinīs esošo cilmes šūnu uzglabāšanas, skatot tās kopā vai atsevišķi, tiešais faktiskais mērķis būtu diagnosticēt, ārstēt un iespējamā apjomā izārstēt slimības vai veselības anomālijas, kā arī nešķiet, ka šo pakalpojumu faktiskais mērķis būtu veselības aizsardzība, uzturēšana vai atjaunošana.

44 Šajā sakarā, kaut arī slimības atklāšana varētu būt viens no iespējamiem nabassaites cilmes šūnu ieguvi motivējošiem mērķiem, šķiet, ka no lietas materiāliem, it īpaši no līguma, izriet, ka *FHT* sniegto pakalpojumu mērķis ir tikai nodrošināt, ka ir pieejami īpaši resursi nezināmā gadījumā, ja būtu nepieciešama ārstēšana, bet šo pakalpojumu kā tādu mērķis nav novērst, izvairīties vai pasargāt no veselības traucējumu vai anomāliju rašanās vai atklāt šādu traucējumu tā apslēptā vai sākotnējā stadijā. Ja tas tā ir,

kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus tajā izskatāmās lietas konkrētos apstākļus, nevar uzskatīt, ka uz tādām darbībām kā pamata tiesvedībā aplūkotās pašām par sevi būtu attiecināma, pirmkārt, frāze "slimnīcas un medicīniskā aprūpe" Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) apakšpunktā vai, otrkārt, frāze "medicīniskās aprūpes sniegšana" Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta c) apakšpunktā.

45 Savukārt, ja iesniedzējtiesa secinātu, ka nabassaites asiņu analīžu veikšanas faktiskais mērķis ir medicīniskās diagnozes noteikšana un tā nav tikai daļa no pārbaudēm, lai noteiktu, vai cilmes šūnas ir dzīvotspējīgas, būtu jāsecina, ka tas ir diagnostikas pakalpojums, uz kuru attiecas Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) vai c) apakšpunktā noteiktais atbrīvojums no nodokļa, ievērojot citus šajos punktos un minētajā direktīvā ietvertos nosacījumus.

46 Turklāt pretēji *FHT* tiesas sēdē sniegtajiem argumentiem cilvēka ķermeņa dzīvo daļu, kaut arī atdalītu no šī ķermeņa, kriokonservācija kā tāda nav profilaktiska rakstura medicīniskā aprūpe.

47 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo un trešo jautājumu, kas skatāmi kopā, ir jāatbild, ka, ja darbību, kuras ietver no jaundzimušo nabassaites asinīm iegūtu paraugu nosūtīšanu, kā arī šo asiņu analīžu veikšanu un apstrādi, un vajadzības gadījumā šajās asinīs esošo cilmes šūnu uzglabāšanu iespējamai medicīniskai izmantošanai nākotnē, mērķis ir tikai nodrošināt, ka ir pieejami īpaši resursi nezināmā gadījumā, ja būtu nepieciešama ārstēšana, bet šo pakalpojumu kā tādu mērķis nav diagnosticēt, ārstēt un iespējamā apjomā izārstēt slimības vai veselības anomālijas, uz šādām darbībām, skatītām kopā vai atsevišķi, neattiecas ne frāze "slimnīcas un

medicīniskā aprūpe" Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) apakšpunktā, ne frāze "medicīniskās aprūpes sniegšana" šīs direktīvas 132. panta 1. punkta c) apakšpunktā. Attiecībā uz nabassaites asiņu analīžu veikšanu citādi tas būtu tikai tad, ja šo analīžu veikšanas mērķis būtu noteikt medicīnisko diagnozi, kas vajadzības gadījumā ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par otro jautājumu

48 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai ar "slimnīcas un veselības aprūpi" "cieši saistītu" darbību jēdziens Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir ietvertas visas vai dažas no pamata tiesvedībā aplūkotajām darbībām, kas ir no jaundzimušo nabassaites asinīm iegūtu paraugu nosūtīšana, kā arī šo asiņu analīžu veikšana un apstrāde, un vajadzības gadījumā šajās asinīs esošo cilmes šūnu uzglabāšana iespējamai medicīniskai izmantošanai nākotnē.

49 Šajā sakarā, kas attiecas uz Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktu, no 2010. gada 10. jūnija sprieduma lietā C-262/08 *CopyGene* (Krājums, I-5053. lpp.,) 45.–50. punkta izriet, ka ar "slimnīcas un veselības aprūpi" "cieši saistītu" darbību jēdziens Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neietver tādas darbības kā jaundzimušo nabassaites asiņu ieguvi, pārvadāšanu un analīžu veikšanu, kā arī šajās asinīs esošo cilmes šūnu uzglabāšanu, ja nav veikta, uzsākta vai plānota medicīniskā aprūpe slimnīcā, ar ko šīs darbības ir tikai iespējams saistītas.

50 Tas pats ir jāattiecina uz Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

51 Līdz ar to, tā kā pamata tiesvedībā aplūkotās darbības būtībā ir līdzīgas tādiem pakalpojumiem kā tie, par kuriem ir taisīts iepriekš minētais spriedums lietā *CopyGene*, ir jāsecina, ka uz tām, skatītām kopā vai atsevišķi, nevar attiecināt ar "slimnīcas un veselības aprūpi" "cieši saistītu" darbību jēdzienu Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē. Šīs darbības tikai varētu būt, ja izpildītos noteikti nosacījumi, cieši saistītas ar medicīnisko aprūpi slimnīcā, kura vēl nav sniegta, uzsākta vai plānota.

52 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka ar "slimnīcas un veselības aprūpi" "cieši saistītu" darbību jēdziens Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neietver tādas darbības kā pamata tiesvedībā aplūkotās — no jaundzimušo nabassaites asinīm iegūtu paraugu nosūtīšana, kā arī šo asiņu analīžu veikšana un apstrāde, un vajadzības gadījumā šajās asinīs esošo cilmes šūnu uzglabāšana iespējamai medicīniskai izmantošanai nākotnē —, ar ko šīs darbības ir tikai iespējams saistītas un kas vēl nav veikta, uzsākta vai plānota.

Par tiesāšanās izdevumiem

53 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) ja darbību, kuras ietver no jaundzimušo nabassaites asinīm iegūtu paraugu nosūtīšanu, kā arī šo asiņu analīžu veikšanu un apstrādi, un vajadzības gadījumā šajās asinīs esošo cilmes šūnu uzglabāšanu iespējamai medicīniskai izmantošanai nākotnē, mērķis ir tikai nodrošināt, ka ir pieejami īpaši resursi nezināmā gadījumā, ja būtu nepieciešama ārstēšana, bet šo pakalpojumu kā tādu mērķis nav diagnosticēt, ārstēt un iespējamā apjomā izārstēt slimības vai veselības anomālijas, uz šādām darbībām, skatītām kopā vai atsevišķi, neattiecas ne frāze "slimnīcas un medicīniskā aprūpe" Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 132. panta 1. punkta b) apakšpunktā, ne frāze "medicīniskās aprūpes sniegšana" šīs direktīvas 132. panta 1. punkta c) apakšpunktā. Attiecībā uz nabassaites asiņu analīžu veikšanu citādi tas būtu tikai tad, ja šo analīžu veikšanas mērķis būtu noteikt medicīnisko diagnozi, kas vajadzības gadījumā ir jāpārbauda iesniedzējtiesai;

2) ar "slimnīcas un veselības aprūpi" "cieši saistītu" darbību jēdziens Direktīvas 2006/112 132. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neietver tādas darbības kā pamata tiesvedībā aplūkotās — no jaundzimušo nabassaites asinīm iegūtu paraugu nosūtīšana, kā arī šo asiņu analīžu veikšana un apstrāde, un vajadzības gadījumā šajās asinīs esošo cilmes šūnu uzglabāšana iespējamai medicīniskai izmantošanai nākotnē —, ar ko šīs darbības ir tikai iespējams saistītas un kas vēl nav veikta, uzsākta vai plānota.

[Paraksti]